

Harvoin on pääasiassa farmiliigassa pelannutta pelaajaa ihailtu yhtä paljon kuin Sami Heleniusta viime kevään MM-kisoissa. Jos Suomen kansalta olisi kysytty surullisenkuuluisan Ruotsi-ottelun toisella erätauolla, niin Sami Helenius olisi varmasti pelannut kolmannessa erässä. Vaikka Suomen kansa ei ollut nähnyt Samin pelaavan yhdeksään vuoteen.

TEKSTI: RISTO PAKARINEN

KUVA: HOCKEY HALL OF FAME

KAPTEENI HELENIUS

JOKELA, TALVELLA 1978. Jääkiekkokaukalo heiluvine valoineen on pimeän talven ainoa valopilkku pienessä Jokelassa. Kaukalo, ja urheilukenttä muutenkin, toimii jokelaisten kokoontumispaikkana. Paikallinen urheiluseura, Kaukasten Voima, eli KaVo, liikuttaa nuoria kesät talvet jääkiekon, pesäpallon, jalkapallon ja yleisurheilun merkeissä. Lahdessa on hiihdon MM-kisat, eikä dopingista ole tietoaakaan. Helena Takalo ja Hilkka Riihivuori ovat Suomen kansan suuria sankareita. Samana keväänä pelataan jääkiekon MM-kisat Prahassa. Suomi sijoittuu seitsemänneksi. Neuvostoliitto voittaa maailmanmestaruuden.

Jokelan luonnonjäällä viilettää juuri koulunsa aloittaneita vesseleitä. Valmentaja hoputtaa poikia luistelemaan kentän päästä päähän ja pojathan luistelevat, intoa pihisten.

Paitsi se kaikkein pienin. Hän makaa mahallaan jäällä ja syö lunta. Valmentaja nostaa pojan pystyyn ja työntää häntä vähän alkuun. Valmentaja pitää pienintä poikaa silmällä hieman muita tarkemmin, onhan nelivuotias Sami hänen siskonpoikansa.

»Sami oli Jokelan kaukalon ensimmäinen jääkone,« Timo Herttuainen nauraa nyt. »Siellä Sami makasi mahallaan ja nuoli jäätä.«

KaVon muut pelaajat olivat viisi vuotta Samia vanhempia, mutta jos jääkiekkoa halusi pelata, ei ollut vaihtoehtoja, sekaan vain. Ja Sami halusi. Isähän hänet oli kentälle ensin vienyt, mutta kipinää ei tarvinnut kauan hakea.

»Äidillä on vieläkin jossakin tallessa sellainen tarhassa tehty tarina, jossa lukee, että minusta tulee isona jääkiekkoilija,« Sami Helenius sanoo myhäillen.

20:00

STEVE BABINEAU

**»SEN, MINKÄ TAIDOISSA HÄVIÄÄ, VOI VOITTA A TEKEMÄLLÄ KOVASTI
TÖITÄ JA ANTAMALLA KAIKKENSA. FARMISSA VALMENTAJA JOE
BAXTER SANOI MULLE, ETTÄ »WIN THROUGH EVERYTHING«, VOITA
KAIKEN LÄPI.**

– SAMI HELENIUS

Ensimmäinen seura oli siis KaVo ja pelipaita musta. Sami oli kyllä lähellä jäädä ilman pelipaitaa, sillä valmentaja oli unohtaa joukkueen pienimmän pelurin. Sami työnsi itsensä aivan valmentajan kylkeen ja sai lopulta paidan numero 22. Pelipaikkaa Sami ei enää muista, ei ehkä muistanut silloinkaan.

»Kerran oltiin sitten Keravalla pelaamassa turnausta. Mä olin maalin edessä ja joku niistä Jokelan kavereista veti kiekon kohti maalia. Mulla jäin maila maalivahdin suojusten alle jumiin ja kiekko meni samalla sisään. En mä edes tiedä, teinkö maalin. Kaikki tulivat kuitenkin onnittelemaan. Se oli uran ensimmäinen maali,« Helenius sanoo.

Sitten olikin välivuoden paikka. Ura – jos sitä uraksi vielä tuolloin saattoi kutsua – jatkui taas kuusivuotiaana. Seurana edelleen Jokelan KaVo.

Aika nopeasti kävi selväksi, että Sami olikin jääkiekossa hyvä. Yhtä nopeasti kävi selväksi, että KaVossa Sami ei pystyisi harjoittelemaan yhtä hyvin tai usein, tai että joukkuetta ei kutsuttaisi yhtä moneen tai yhtä koviin turnauksiin kuin esimerkiksi Hyvinkään Ahmoja. Hyvinkäällä, kymmenen kilometrin päässä Jokelasta, oli tekojää ja oikea jääkone. Sami siirtyi Ahmoihin kahdeksanvuotiaana. Valmentaja oli tällä kertaa isän siskon mies. Ikäero joukkueen muihin pelaajiin oli enää kaksi vuotta.

»Siirto Ahmoihin oli selvä askel eteenpäin. Sitten, kun muut tulivat teini-ikään, niin mulla alkoi olla vaikeuksia enkä pysynyt enää mukana. Me olimme Turussa eräessä turnauksessa ja mä olin istunut siellä viltissä. Faija sanoi sen jälkeen, että oli ehkä aika siirtyä askelta alemmaksi eli muu vuotta vanhempiin. Leskisen »Juice« eli Tuomo oli valmentajana,« Sami kertoo.

Jokelassa saatiin silti vielä kesäisin seurata Samin omatoimisia harjoituksia kylän Keskuskentällä. Monet luulivat häntä yleisurheilijaksi juoksumäärien takia. Samilla oli myös tapana pakata reppu täyteen kiviä lenkkikaverikseen, ja ainakin yhdestä repusta menivät olkahihnat poikki.

HYVINKÄÄ 1978. Jäähalli valmistui vuonna 1986 ja se antoi tietenkin uutta vauhtia koko alueen jääkiekkoilulle. Vielä vuonna 1988, Sami pelasi vuotta vanhempien kanssa, Ahmojen C-junioreiden SM-sarjaan päässeessä joukkueessa. SM-sarja oli Ahmoille silloin, jos tänäänkin, harvinaista herkkua, ja vaikka menestystä ei tullutkaan, kokemus oli silti ikimuistoinen. Vastassa kun oli lähes pelkästään liigaseurojen juniorijoukkueita.

Samin ikäero ei häirinyt kaukalossa eikä sen ulkopuolella. Siitä hyvänä osoitukseksi oli joukkueen sisäinen kapteenin vaali. Sami sai C:n rintaansa jo toisena vuotena peräkkäin, joten jonkinlainen johtaja hän oli selvästi jo tuolloin.

»Niin. Me pääsimme 12 parhaan joukkoon, mutta sitten emme saaneetkaan pisteen pistettä. Jo SM-sarjaan pääsy oli meille hieno saavutus. Oli hienoa päästä pelaamaan Lukkoa, Ässiä ja muita vastaan. Niukin tappio oli muuten 2-1, Ässiä vastaan kotona. Se oli kova sarja, ja esimerkiksi Jäähongassa pelasivat silloin Lehtisen Jere, Haakanan Kari ja Hirvosen Timo. Peltosen Ville pelasi silloin IFK:ssa,« Sami muistelee.

Sami oli joka tapauksessa päässyt samalla kaudella uraputkeen, sillä hänet valittiin Uudenmaan aluejoukkueeseen Pohjola-leirille. Aluejoukkueen valmentajana toimi Kari »Taavi« Takala, joka oli myös Samin seurajoukkueen valmentaja. Joukkueenjohtajana toimi takavuosien A-maajoukkuepuolustaja ja toinen jokelalainen, Jouko Öystilä.

Unelma ammattilaisuudesta eli ja voi hyvin, mutta ei niin rehevästi kuin Sami olisi halunnut. Uusimaa voitti alkulohkossaan vain Lapin aluejoukkueen. Pohjola-leiriltä tuli jälleen kokemusta, mutta ei Samin syvästi haluamaa maajoukkuepaikkaa.

»Pelit eivät menneet putkeen, ei välttämättä pää kestänyt. Kyllähän mä kuitenkin kuvittelin paljon ja unelmoin maajoukkueesta,« Sami muistelee. Maajoukkueeseen ja leirin tähdistöjoukkueeseen valittiin tuolloin esimerkiksi Jani Nikko ja Lasse Pirjetä.

Hänet oltiin kuitenkin pantu merkille, sillä Pääkaupunkiseudun Antti Lassinharju, joka oli myös Jokereiden valmentaja, soitti Takalalle ja kyseli mahdollisuutta saada Sami siirtymään Jokereihin.

Oli palaverin paikka. Ja niin kuin aina, kun Sami tekee tärkeitä päätöksiä, hän kääntyi luottohenkilöidensä pariin. Ne löytyvät perheen parista: isä, äiti ja nykyisin Soile-vaimo. Toisessa vaakakupissa oli tuttu

joukkue, Ahmat, ja 10 kilometrin päässä ollut Hyvinkää. Edellinen kausi oli mennyt hyvin ja kehitystäkin oli vielä tapahtunut. Toisessa vaakakupissa Helsingin Jokerit, tuolloin vielä SM-liigajoukkue, ja sen myötä kovempi panostus myös junioreihin.

Ulkopuolisesta voi jälkepäin tuntua, että päätös oli helppo, mutta sitä se ei välttämättä ollut. Sami on aina ollut kiltti ja hyvällä tavalla pehmeä, joten kavereiden jättäminen ei varmasti ollut helppoa. Mutta jos tie ammattilaisuuteen vei Jokereiden kautta, niin Heleniuksen oli mentävä Jokereihin.

»Sitten teimme fajian kanssa siirtopäätöksen. Liigajoukkueet panostavat kuitenkin ihan eri tavalla,« Sami sanoo.

**»HOH HOH HOIJAA, KYLLÄPÄ RAMASEE. MUT EI AUTA, EI AUTA, KUN ON TÖIHIN LÄHTÖ. NO, RAIKAS AAMUSUIHKU SE VARMASTI PIRISTÄÄ.«
– UUNO TURHAPURO**

HELSINKI 1989. Hyvinkäältä on Helsinkiin noin 50 kilometriä. Hämeenlinnaan on suurinpiirtein yhtä pitkä matka, mutta jostain syystä Ahmojen juniorit ovat usein katsoneet mieluummin pohjoisen – HPK: hon, Tapparaan ja Ilvekseen – kuin etelän liigaseuroihin.

Eikä siirto Samillekaan pelkkää lastenleikkiä ollut. Hän oli uusi pelaaja joukkueessa, ja kaiken lisäksi »jostain Hyvinkäältä« ja tuli isän kyydissä treeneihin. Ehkä vanhempien kanssa pelaaminen oli tehnyt Samista hyvin sopeutumiskykyisen, tai kenties hän oli oppinut elämään pienen kiusaamisen kanssa. Omien sanojensa mukaan häntä kiusasivat koulussa alempi-luokkalaisetkin. »Mä olin aina niin pitkä ja laiha,« hän sanoo. Jääkiekkoa hän kuitenkin osasi pelata ja tuli toimeen kaikkien kanssa. Selvästi.

»Jokereissakin tuli C rintaan. Olin siitä erittäin ylpeä, sillä se oli vielä sitä aikaa, että kundit katsoivat meitä »maalaisia« vähän vinoon,« Sami sanoo. »Mä olin – olen vieläkin – ihan nynny ja kun kundit kiusoittelivat, että eihän Sami edes osaa slangia, ei itku ollut kaukana« hän sanoo. Jokereissa joukkueovereiden joukossa oli eräs Juha Lind.

Sinä vuonna Sami sai uuden tilaisuuden nousta maajoukkuepelaajien ryhmään. Hänet valittiin Pääkaupunkiseudun aluejoukkueeseen ns. C-cupiin. Pohjola-leiriltä oli jäänyt näytettävää, joten Sami odotti turnaukselta paljon. Pääkaupunkiseutu kohtasi Forssassa Saku Koivun johtaman Länsirannikon.

Sami sai paljon peliaikaa, itse asiassa hän pelasi puolustajista eniten. Ja omasta mielestään hyvin. Kun Pääkaupunkiseudun, Länsirannikon ja Hämeen joukkueista valittiin yksi yhteinen joukkue, listalta puuttui Samin mielestä tärkein nimi: Helenius. Valitsijoiden joukossa oli ollut vanha tuttu, Jouko Öystilä.

»Väisänen Matti oli katsomassa. Sitten tuli valintojen aika ja vaikka en olekaan missään nimessä katkera, niin silloin meinasi tulla itku. »Väisä« oli sanonut fajialle, että mun olisi pitänyt olla mukana,« Sami sanoo. Laiha lohtu.

Kausi meni muuten kaikin puolin hyvin. Jokerit eteni C-junioreiden SM-sarjassa välieriin, vastaan asettui Kärpät. Kärpät voitti ensimmäisen ottelun kotonaan, Jokerit toisen, kotonaan. Ratkaiseva ottelu pelattiin Helsingin jäähallissa. Sen Jokerit voitti 4-3 ja eräs ottelun hahmoista oli joukkueen kapteeni, pitkä puolustaja, Sami Helenius, joka teki maalin ja syötti toisen. »On taitoakin ollut joskus,« hän sanoo nyt, myhäillen.

Loppuottelussa Jokerit kohtasi TPS:n. Mestaruus meni Turkuun selvästi. TPS voitti ottelut 6-1 ja 7-2. Sami muistaa tulokset ja tehopisteet vieläkin tarkasti. »Ei meillä ollut mitään sanomista. TPS:llä oli joukkueessaan Saku Koivu, Niko Mikkola, Tom Koivisto, yhteensä varmaan kuusi maajoukkuepelaajaa,« hän kertoo.

SM-hopea oli kuitenkin hyvä saavutus, eikä Samilla ollut mitään syytä katua siirtoaan Jokereihin. Risto-isän autoon tuli kilometrejä, kun hän kuljetti Samia harjoituksiin ja peleihin, mutta eipä hänkään valittanut. »Riti« ei tosin yleensäkään pahemmin kommentoinut Samin menestystä tai otteita. Ei tarvinnut. Sami tiesi.

»Kyllä siitä näkee, milloin se on tyytyväinen ja ylpeä Samista,« Timo Herttuainen sanoo. »Ei Risto koskaan sano mitään. Se pitää tietää.«

Sami meni Jokelassa Pertun päiväkotiin töihin. Jääkiekkoura jatkui Jokereiden B-junioreissa, ja Sami oli jälleen kerran vuoden muita nuorempi. Ja jälleen joukkueen kapteeni, tällä kertaa valmennusjohdon valitsemana.

Toisen B-kauden puolessavälissä Sami nostettiin seuran A-junioreihin ja seuraavana kesänä hän pääsi ensimmäistä kertaa harjoittelemaan liigajoukkueen kanssa. Sami oli tuolloin 17-vuotias.

Nuoren jääkiekkoilijan elämään kuuluu ja pitääkin kuulua muutakin kuin jääkiekko, mutta Samin peli-ilo alkoi hiipua pahasti. Muut asiat alkoivat kiinnostaa melkein enemmän kuin jääkiekko ja Sami tuskaili itsensä kanssa. Jälleen kerran oli aika keskustella asiasta isän kanssa.

»Mä olin juuri valittanut fajilleni, joka vei mua harjoituksiin, että vitsi, kun ei millään jaksaisi. Faija kuunteli ja kehotti mua vain nukkumaan yön yli, ettei tule

ERÄS OTTELUN HAHMOISTA OLI JOUKKUEEN KAPTEENI, PITKÄ PUOLUSTAJA, SAMI HELENIUS, JOKA TEKI MAALIN JA SYÖTTI TOISEN. »ON TAITOAKIN OLLUT JOSKUS,« HÄN SANOO

tehtyä mitään hätiköityä. Mä nukuin yön yli, mutta ei se auttanut. Olo oli edelleen yhtä väsynyt. Sitten yhtäkkiä, kaksi päivää myöhemmin ja päivää ennen mun synttäreitä, postista tuli kutsu maajoukkueleirille. Täydellinen ajoitus,« Sami kertoo.

Jääkiekko oli taas kivaa, ja eräs Samin unelmista oli toteutunut. Alle 17-vuotiaiden turnaus Savonlinnassa meni kaiken lisäksi yli odotusten, sillä Sami palkittiin Tshekki-ottelussa joukkueen parhaana ja koko turnauksen päätteeksi All-Starsiin.

Risto-isä oli hakemassa Samia bussilta Keravalta. Ylpeä isä tiesi toki tähdistöpakasta, mutta ylisanoihin hän ei silläkään kerralla innostunut taipumaan. »Aika hyvinhän se meni,« isä-Helenius sanoi.

Turnaus oli lievästi sanottuna mennyt »aika hyvin« ja Sami oli noussut ikäkausimaajoukkueeseen jäädäkseen. Seuraavaksi vuorossa olivat alle 18-vuotiaiden EM-kisat, mutta paikka piti lunastaa neljän maan harjoitusturnauksessa Riihimäellä, Hyvinkään naapurissa.

Katsomossa oli varmasti kymmenittäin Samin sukulaisia ja kun Hyvinkäältä on Riihimäelle vain 20 kilometriä, monet tuttavat ja kylänmiehetkin olivat taatusti lähteneet katsomaan »meidän Samin« peliä. Kotikentän paineet ehkä painoivat, mutta Sami ei saanut itsestään parasta irti ja edellisturnauksen tähti puolustaja putosi valmentaja Timo Sutisen papereissa joukkueen seitsemänneksi puolustajaksi.

Suomen peli ei muutenkaan kulkenut. Tuloksena 1-1 –tasapeli Ruotsia vastaan

ja turnauksen viimeinen sija murskaavalla maalierolla 5-13. Jukka Tiilikainen oli joukkueen paras pistemies, 1+1. Samin seurakaveri, Juha Lind teki maalin, ja Saku Koivu syötti yhden. Janne Niinimaalla ja Samilla oli samat kiikaritehot turnauksessa: 0+0.

Sami pääsi kuitenkin mukaan EM-kisoihin matkanneeseen joukkueeseen Norjaan. »EM-kisat menivät hyvin. Kummitäti ja hänen miehensä olivat muuten katsomassa. Jäätii neljänneksi,« Sami muistelee.

Alle 18-vuotiaiden kisat kuhisevat NHL:n kykyjenetsijöitä turkeissaan, sillä seuraavana kesänä on ensimmäinen tilaisuus varata sen ikäluokan pelaajia, ja parhaat menevät tietenkin ensimmäisinä. Vuoden 1992 varaustilaisuudessa varattiin kymmenen suomalaista, mm. Jere Lehtinen, Juha Lind ja Tuomas Grönman. Ja Sami Helenius, Jokela.

»Mä olin siellä päiväkodissa töissä, kun puhelin soi. Eräs Tyyne vastasi ja sanoi mulle, että 'siellä on joku Pekka.' Mä otin luurin käteen ja toisessa päässä oli Pekka Rautakallio, Calgaryn kykyjenetsijä. »Moi Sami, kiinnostaisiko ammattilaisuus? Calgary varaa sinut kesällä,« Sami sanoo. »Silloin meinasi pissa tulla housuun. Se oli kaikkien toiveiden täyttymys.«

Calgary varasi Samin viidennellä kieroksella, numerolla 102. Numerolla 101 varattiin Janne Grönvall ja 204 muuan Nikolai Khabibulin. Toronto käytti varauksen numero 173 valitsemalla Ryan VandenBuschen, joka oli kerännyt Ontarion juniori-

sarjassa 540 jäähyminuuttia 225 ottelusa. Ja tehnyt viisi maalia. Joka tapauksessa, varusmies Helenius oli askeleen lähempänä NHL:ää.

Seuraavan kauden Sami pelasi ykkösdivisioonan Vantaan HT:ssä, joka toimi Jokereiden farmijoukkueena. Vuodenvaihteessa Jokerit tosin kutsui kaikki A-ikäiset pelaajansa takaisin A-junioreihin nostamaan seuraan nuorten SM-sarjaan. Joukkue selvisi karsinnassakin pitkälle, mutta loppukarsinnassa vastaan asettunut Rauman Lukko. oli liian vahva. Vaikka Jokereillakin oli hyvä joukkue, näin jälkikäteen tarkasteltuna Lukolla oli kasassa aikamoinen joukkue, sillä siinä pelasivat Pasi Saarela, Kalle Sahlstedt, Tuomas Grönman, Janne Grönvall ja Kimmo Rintanen. Samin maajoukkueura eteni kuitenkin mainiosti.

Armeijavuosi oli raskas eikä Samin peli ollut oikein kulkenut parilla syksyn alle 20-vuotiaiden maajoukkueen leirillä. Perinteinen neljän maan turnaus meni aivan penkin alle ja Sami putosi joukkueen seitsemänneksi puolustajaksi. Pekka Rautakallio soitti talvella ja kannusti Samia sanomalla, että maajoukkueen valmentaja, Jarmo Tolvanen, tulisi katsomaan hänen otteitaan Vantaalle. Vastassa oli Kalajoen Junkkarit. »Peli meni ihan ok, mutta en uskonut, että se riitti. Sitten joulukuun alussa tuli kiekkoliitolta kirje, jossa oli kutsu maajoukkueeseen. Niinimaan Janne oli pudotettu,« Sami sanoo.

Kärppien valmentaja oli ilmeisesti katsonut tehtäväkseen suositella maajoukkueen valmentajalle Jannen pudottamista. Toisen epäonni on toisen onni, mutta Sami ei vielääkään aivan ymmärrä Niinimaan pudottamisen syitä. »Janne on yksi maailman parhaista pakeista ja jopa

aliarvostettu, siellä ei vaan valmentaja tykännyt,« hän sanoo nyt.

Sami Helenius oli Ruotsin Gävleen matkustaneen alle 20-vuotiaiden maajoukkueen neloskentän puolustaja, parinaan Tom Koivisto. Hän oli kuitenkin maajoukkueessa nuorempaa ikäluokkaa, joten jo maajoukkuepaikka oli iso asia. Gävleen lähti taas Jokelasta kannustusryhmä, suuri joukko enoja ja serkkuja.

Ja hyvä, että lähtivät, sillä he saivat nähdä Samin nousevan nopeasti kolmoskentään Kimmo Timosen pariin. »Mä olen aina tykännyt pelata liikkuvien puolustajien kanssa, joten Timonen sopi hyvin pariin,« hän sanoo. Turnaus jäi Suomen jääkiekkohistoriaan, ei tosin tuloksen takia – Suomi oli viides – mutta Gävlessä syntyi myöhemmin maailmankuuluksi noussut ketju, Jere Lehtinen – Saku Koivu – Ville Peltonen.

Armeijassa Samilla oli joukkueenjohtajanaan Jukka-Ville Jääsalmi, joka toimi samalla Lahden Reippaan kakkosvalmentajana. Vaikka nuorten MM-kisat olivatkin menneet ihan hyvin, ei paikka liiga-Jokereissa ollut lainkaan varma. Seuran edustusjoukkue oli noussut menestyksensä aallonharjalle ja oli noussut liigan kestoosuosikiksi. Samilla oli takanaan puoli kautta miesten sarjassa, joten Reipas oli ihan varteenotettava vaihtoehto.

Ennen päätöstään Sami lähti kuitenkin Calgary Flamesin tulokkaille tarkoitettulle harjoitusleirille keskellä kesää. »Suomessa harjoitellaan kesällä niin hyvin, että eihän ne kanadalaiset olleet ollenkaan samanlaisessa kunnossa,« Sami sanoi. Hän soitti ensimmäisen leiripäivän päätteeksi äidilleen Jokelaan ja kertoi pysyvänsä hyvin mukana. Isä-Risto varmaankin nyökkäsi tyytyväisenä.

Leiri meni Samilta niin hyvin, että Flamesin tuolloinen toimitusjohtaja, Doug

Risebrough, antoi Samille vinkin leirin päätteeksi: »Älä tee pitkää sopimusta Suomeen.«

Reippaalta oli siis tullut tarjous, ja vaikka Jokereistakin jonkinlaista sopimusta tarjottiin, päätti Sami isänsä kanssa keskusteltuaan siirtyä Lahteen. Reipas oli kuitenkin SM-liigajoukkue sekin, ja vaikka menestystä tuskin kukaan odotti, nuorelle pelaajalle peliaika oli tärkeintä.

Kausi oli varmasti huonompi kuin kukaan oli odottanut. Reipas sai 48 ottelussa vain 14 pistettä. Kokemusta tuli kerralla kunnolla: valmentaja Kari Mäkinen sai potkut 10 kierroksen jälkeen, Samin selässä oli välilevyn pullistuma, joka vaati leikkauksen seuraavana kesänä ja Reippaan joukkuehenki laahasi maata.

»Siellä oli muutamia vanhempia kavereita, jotka murensivat joukkuehenkeä koko ajan junnuttelemalla muita ja osoittelemalla muiden virheitä, vaikka oma ura oli selvässä alamäessä,« Sami sanoo. Kauden viimeinen ottelu oli Turussa kahden erän jälkeen 12-2 TPS:n hyväksi. Valmentaja Jääsalmi tuli koppiin ja yritti vielä virittää joukkueensa taisteluun, »Kamoon kundit, kyllä me vielä tästä nousemme!« Mies sai lähteä kopista erkkarullasateessa.

Samikin lähti Reippaasta aika vähin äänin. Mutta hänen uransa oli vielä noususuunnassa.

**»NO NIIN, ISÄUKKO! JOKO USKOT, ETTÄ SE ONNISTU! NYT SITÄ OLLAAN RIKKAISSA NAIMISSA!«
– UUNO TURHAPURIO**

KANADA 1994. »Kuulin agentiltani, Matti Väisäseltä, että Calgary oli tarjonnut kolmen vuoden diiliä. Reippaan vuosi ei ollut hauska, mutta sain paljon kokemusta. No, mä pistin nimen Flamesin pahviin ja lähdin Kanadaan,« Sami kertoo. Ammattilaiseksi.

Tie vei suoraan farmiin, mutta se oli tiedossa jo etukäteen. Oppirahat oli maksettava ja lisäkokemusta hankittava. Suomessa Sami oli ollut peruspakki, joka hoitaa ensin puolustustehtävät varman päälle, pitää oman miehensä ja puhdistaa maalinedustan. Ennen kautta 2003–04, Sami oli tehnyt SM-liigan 38 ottelussa kaksi maalia. NHL:ssä Sami pelasi 155 ottelua ja teki niissäkin kaksi maalia. Rooli on siis aina ollut selvä, mutta Saint John's Flamesissa, Calgaryn farmissa, rooliin tuli uusi lisä: tappeleminen.

»Se tuli itsestäänselvyytenä. Siellä, kun seisoo maalin edessä, niin joku tulee väkisinikin tappelemaan. Ei mua mitenkään erityisesti komennettu tappelemaan, kehoitettiin vain pelaamaan »kuin iso mies,« Sami sanoo.

Jääaika oli ansaittava jollakin tavalla, ja 195-senttinen ja satakiloinen puolustava puolustaja oli luonnollinen ehdokas joukkueen »poliisiksi.« Pohjois-Amerikassa pelaajia ei kuitenkaan ohjeisteta yhtä tarkasti kuin Suomessa, sillä jos pelaaja ei itse osaa ottaa paikkaa joukkueessa, tilalle löytyy nopeasti kymmenen hyvää tarjokasta. Sami pelasi kuin iso mies, tarkkaili joukkueen kahta kovanaamaa – Todd Simpson (321 jäähyminuuttia Samin ensimmäisellä kaudella) ja Barry Nieckar (491 minuuttia 65 matsissa) – ja yritti ottaa opikseen. Ensimmäinen tappelukaveri oli Prince Edward Islandin joukkueen Chad Penney.

»Puoli kautta mä niitä tarkkailin ja siten yritin vain päästä sekaan. Tulihan siellä erittäin pahasti pannuun, kun en osannut lyödä, osasin vain painia. Enhän mä ollut koskaan tapellut,« Sami muistelee. Samin tuleva rooli oli kuitenkin selvä ja reitti NHL:ään sen myötä. Hänen piti osata pelata varmasti ja kovaa ja tarvittaessa hanskat saivat lähteä.

Sami oppi nopeasti ja keräsi jo ensimmäisellä kaudellaan 217 jäähyminuuttia 69 ottelussa.

Opetelemista oli tosin kaukalon ulkopuolellakin. Kerran oli taas edessä tilaisuus, johon piti mennä puku päällä, kun Samin ainoassa valkoisessa kauluspaidassa oli sinappitahra rinnoissa. No, mies veti kravatin kaulaan ja asetteli sen sopivasti vinoon peittämään sinappitahraa. Hyvin meni.

Seuraavana kesänä Jokelassa harjoitteli entistä isompi Helenius ja pääasiassa voimaharjoittelua. Lenkkikengät eivät enää Samia houkuttelleet. Niinpä Calgaryn harjoitusleirille lähtikin pulska Helenius.

»Kesä meni ihan lekkeriksi ja toista kautta edeltävänä kesänä mä painoin 111 kiloa. Rasvaprosentti oli ennätyskorkealla, yli 15, koska mä olin vetänyt punttia koko kesän, enkä yhtään aerobista. Kummasti lähti kuusi kiloa kahdessa viikossa harjoitusleirillä, kun sain vetää tuplatreeniä,« Sami kertoo.

Uusi, massiivinen Helenius ei tehnyt vaikutusta valmentaja Dave Kingiin, ja kun joukkueen harjoituspelit alkoivat, Sami ei pelannut viidessä ensimmäisessä ollenkaan. Kuudes peli oli Edmontonissa, naapurikaupungissa, jonne on Calgarystä noin tunnin lentomatka. Sami havahtui lentomatalla siihen, että yhtäkkiä kaiuttimista pyydetään Sami Heleniusta ottamaan yhteyttä koneen henkilökuntaan. Muut Flamesin pelaajat saivat aamupalaksi pekonia ja munaa, Samin eteen tuotiin salaattilautanen.

Tehoharjoittelu tuottikin tulosta, sillä Sami putosi NHL-joukkueesta viimeisenä puolustajana harjoitusleirin viimeisenä päivänä. »Ole valmiina, joukkueessa on yksi pakki edelläsi, joten kutsu ylös voitulla milloin tahansa,« oli Flamesin valmen-

nusjohdon viesti Saint Johniin lähteneelle Samille.

Kutsu tuli puolitoista vuotta myöhemmin.

»PIANON PÄÄLLÄ YLIOPPILASLAKIN VIERESSÄ AVAIMET EI VOI OLLA, KOSKA TULIN AUTOLLA, JA KASSAHOLVIIN EI MARTU, SE KUN ON TÄYNNÄ RAHAA.« – UUNO TURHAPURO

Kolmas kerta toden sanoo. Sami palasi perheineen Kanadaan – nyt mukana olivat Soile-vaimo ja Sara-tytär – näyttöhaluja täynnä, valmiina tappelemaan pelipaikasta. Kirjaimellisesti. Sami tappeli jo harjoitusleirin aikana kuudesti ja teki yhdessä harjoitusottelussa maalinkin. Calgaryn valmentajaksi oli tullut Brian Sutter, joka tunnetusti pitää kovasta pelistä ja armoitomasta työnteosta. Samin peli kulki Saint John'sissa, hän teki kaudella 1996–97 piste-ennätyksensä 5+10=15 ja pääsi mukaan AHL:n tähdistöotteluunkin. Sutter kutsui Samin Calgaryyn vähän ennen joulua 1996. Calgary kohtasi kotonaan puolustavan Stanley Cup –mestarin, Colorado Avalanchen.

»Oli hieman jännää luistella alkuerityttelyyn, kun vastassa olivat esimerkiksi Forsberg ja Sakic. Parin vaihdon jälkeen kaikki oli ihan ok. Peli on kuitenkin aika helppoa, kun tekee oman tehtävänsä. Me voitimme sen matsin, mutta hävisimme pari päivää myöhemmin Coloradossa. Sitten mä lähdinkin taas viikoksi farmiin,« Sami sanoo.

Calgary kohtasi viikkoa myöhemmin San Josen. »Faija sanoi mulle ennen peliä, että »tee jotain, mistä voin olla ylpeä,« Sami kertoo. Pojan ensimmäinen tehopiste NHL:ssä veti varmasti isänkin suupielet ylöspäin.

»Syöttöpiste, San Josen maalissa Chris Terreri,« Sami heittää kuin apteekin hyllyltä.

Samin ensimmäinen sopimus umpeutui ja agentti, Don Baizley, pääsi töihin. Hän neuvotteli Samille hyvän sopimuksen, joka takasi Samille farmissakin yli miljoonan markan tulot. NHL-paikka nostaisi palkan moninkertaiseksi.

Sami lähti neljänteen kauteensa itse-luottamusta uhkuen. Odotukset olivat korkealla. Olihan hän edelliskaudella ottanut selkeän harppauksen eteenpäin, ollut hyvässä kunnossa harjoitusleiristä lähtien ja toki uusi sopimuskin oli selvä signaali siitä, että Flames laskee hänen varaansa jotakin.

Se, mikä Jokelassa tuntui päivänselvältä, ei ollutkaan sitä siellä, missä Brian Suter kesänsä vietti. Sami lähti ensimmäisten joukossa farmiin, pohjoisamerikkalaiseen tapaan ilman selityksiä. Tilannetta pahensi se, että Samin näkemykset pelistä eivät menneet yksiin farmijoukkueen valmentajan kanssa. Peli-aika väheni.

»Eikä siellä selitellä mitään. Jos jotain kysyy, niin vastaus on vain, että parempiakin löytyy,« Sami sanoo. »Ja ihan hyvä niin, tottahan se on.«

Siihen saakka Heleniuksen perheen elämä oli ollut kohtuullisen vakaata, mitä nyt Sami silloin tällöin kävi kokeilemassa Calgaryssä. Kaudella 1997–98 siihen tuli muutos, kun Sami siirrettiin Saint John'sista Las Vegas Thunderiin. Maiseman vaihdos oli mieluinen, sillä 100,000 asukkaan Saint John oli tullut jo liiankin tutuksi. Las Vegasissa puolestaan lapsiperhekin viihtyy.

Pelillisesti Sami meni jatkuvasti eteenpäin omassa roolissaan. Edmonton oli jo aikaisemmin halunnut ostaa Heleniuksen Jane Niinimaan pakkipariksi, mutta Flames ei halunnut myydä Samia saman provinssin seuralle ja pahimmalle kilpailijalleen.

Seuraavan kauden Sami aloitti Calgary Flamesin paidassa, ja pysyi NHL-joukkueen mukana joulukuun alkuun saakka. Tilille merkittiin parin kuukauden aikana vain neljä ottelua, ja harjoittelemisen, joukkueen mukana matkustaminen ja odottelemisen oli henkisesti raskasta.

»On kamalaa vain roikkua mukana. Sen kestää vielä nuorena, kun kaikki on uutta ja hienoa. Sitä harjoittelee joukkueen kanssa, mutta pelipäivinä ne, jotka ei pelaa, jäävät luistelemaan. Vähintään puoli tuntia pelkkää luistelua. Toisinaan saattaa päästä pelissä alkuverryttelyyn, mutta ei pelaavaan kokoonpanoon. Silloin saa polkea kuntopyörää pelin aikana,« Sami kertoo.

Sami siirrettiin takaisin Las Vegasiin joulukuun alussa. 29.1. Sami oli päiväunilla valmistautumassa otteluun Tero Lehterän Fort Wayne Kometsia vastaan, kun Soile herätti hänet puhelimeen. »Se on teidän valmentajanne,« hän sanoi. Sami oli myyty Tampa Bayhyn.

Hän lähti ensimmäisellä lentokoneella Philadelphiaan ja pelasi illalla Tampan paidassa Flyersia vastaan. Illalla hän pääsi tuulettamaan ensimmäistä NHL-maaliaan. Syöttäjinä Vincent Lecavalier ja Benoit Hogue. Maalissa Ron Hextall.

»KANSALLISMUSEO, FINSKA ANTIKVIARIAT, PRESIDENTINLINNA, DÄR BO MANU, OUR KING, KAUPPATORI, TOMATOR, ARBUSOR, CUCUMBRO...HÄPI PIIPOL MENI MENI, ONION HOUSE, IT'S UZB...UZB...IT'S A ZÖÖZ.«

»Silmät kiinni ja sinne päin, räpylän alta se meni, mä muistan hyvin sen. Flyers voitti kuitenkin ottelun 6-2,« hän sanoo. Samin NHL-ura kesti sillä kertaa neljä ottelun verran, ennen kuin edessä oli taas paluu

»MÄ OLEN PELANNUT MONESSA JOUKKUEESSA, MUTTA MAJOUKKUEEN KOPISSA OLI PARAS YHTEISHENKI. MEILLÄ OLI HYVÄ SUOMI-FIILIS, MUTTA JOLLAIN TAVALLA SE JÄI SINNE KOPPIIN.«

– SAMI HELENIUS

Las Vegasiin. »En ollut ilmeisesti silläkään kertaa vielä valmis, ei vain peli kulkenut. Olin häviämässä Washington Capitalsille 9-1, oma peli miinus 4.«

»Vegasin aika oli hienoa. Meillä oli isokokoinen ja hyvä joukkue, ja kotiotteluissa ihan pitelemätön. Meillä oli pieni kaukalo, ja pelasimme kovaa. Usein meitä vielä auttoi se, että vierasjoukkueet olivat nauttineet Vegasin antimista edellisenä iltana. Viikolla hallissa oli parituhatta katsojaa, viikonloppuisin 10000. Yleisö kiinnostui pääasiassa tappeluista, mutta meillä pelaajilla oli tosi kivaa. Ja vaimonkin mielestä Vegas oli hieno kaupunki,« Sami muistelee.

Matka kuitenkin jatkui, sillä juuri pelaajakauppojen takarajalla Sami sai kuulla, että hänet oli myyty Colorado Avalancheen. NHL-oikeudet siirtyivät siis Tampa Baysta Coloradoon, mutta puolustaja Helenius pakkasi tavaransa ja muutti Vegasista Hersheyyn. Siellä tilille merkittiin kahdeksan ottelua. Hershey'n kauden päätyttyä Sami siirtyi harjoittelemaan Avalanchen mukana.

»Mä olin siellä kolme viikkoa. Meille kuudelle – Martin Skoula, Alex Tanguay, Chris Dingman, Dan Smith, joka oli Lukossakin vähän aikaa, Christian Matte ja mä – pidettiin omia treenejä joka päivä. Mä luulin, että se olisi ollut kevyttä ja selaista hullunhauskaa, mutta ei ollut: Tunti jäällä ja loppuun 15 minuuttia luistelua joka kerta. Mutta me saatiin siitä 1600 taalaa viikko, niin kyllä se auttoi vähän,« Sami sanoo.

Avalanchekin halusi tehdä Heleniuksen

kanssa sopimuksen. Se oli Samin seitsemäs joukkue kolmen vuoden sisällä.

Avalanchen kautta voi kutsua Samin ensimmäiseksi kunnolliseksi NHL-kaudeksi. Hän nappasi pelipaikan jo harjoitusleirillä ja pelasi kaikkiaan 33 ottelua ihan hyvällä menestyksellä. Avalanche halusi kuitenkin vahvistaa puolustustaan pudotuspelejä silmällä pitäen ja se hankki itselleen Bostonista elävän legendan, Ray Bourquen, joka jahtasi uransa ensimmäistä Stanley Cupia.

»No, Helenius lähti farmiin,« Sami tokaisee. »Hersheyssä ei peli oikein kulkenut. Ei varmaan ollut asenne ihan kohdallaan, kun olin pelannut kuitenkin 33 matsia NHL:ssä.«

Sopimuksen päättyessä Sami oli vapailla markkinoilla. Hän oli tehnyt Jokereiden kanssa sopimuksen jo viidennen kerran, mutta aina sopimuksissa oli ollut NHL-pykälä. Niin nytkin. Ja kun Don Baizley soitti heinäkuussa ja kertoi Dallas Starsin tarjonneen 400,000 dollarin sopimusta – ja farmissakin vielä 150,000 dollaria – piti Team Heleniuksen kokoontua jälleen päätöksentekoon. Aikaa oli päivä. Sami lähti Dallasiin, Jokerit sai odottaa.

Sami on pelannut urallaan 155 NHL-ottelua ja niistä Starsissa 101. Voi siis hyvin sanoa miehen kasvaneen NHL-pelaajaksi juuri Dallasissa, ja varsinkin Ken Hitchcockin valmennuskaudella. Hitchcock piti isoista pelaajista ja antoi luottoa. Sami pelasi ajoittain jopa Derian Hatcherin parina, mikä kertoo Hitchcockin pelaajafilosofiasta. Iso on aina parempi kuin yhtä taitava pieni.

Tappeleminen oli koko ajan kuulunut Samin tehtäviin, niin Dallasissakin. Hockeyfighths.comin tilastojen mukaan Sami tappeli NHL:ssä kaikkiaan 27 kertaa. Niistä yhdeksän tuli Samin ensimmäisellä kaudella Starsissa. 57 ottelua, 9 tappelua. Yhteensä Dallasin pelaajat tappelivat sillä kaudella 36 kertaa. Koko Dallasin aikana Sami tappeli 17 kertaa ja Dallasin pelaajat yhteensä 148 kertaa. (Pudotuspeleissä tappeluita oli muuten kolmen kauden aikana vain yksi).

»Mun ensimmäinen tappeluni oli harjoitusmatsissa, mä pelasin silloin farmissa. Se oli samana päivänä, kun Soile ja vastasyntynyt Sara tulivat Suomesta. Mä menin perhettä vastaan silmä mustana ja huuli auki,« Sami kertoo. »Ensimmäisen kunnan NHL-tappelu tais olla Coyotesin Louie DeBruskia vastaan, kun olin Coloradossa. Louie oli hyvä kaveri, me olimme samaan aikaan Vegasissa. Peli oli Coyotesille 2-1, kun mä sanoin, että »we gotta go.« Louie kysyi, olinko mä varma ja mä vastasin, että oli pakko. Ja sitten se alkoi.«

Samin mukaan pelaaja itse määrää tilanteen, sillä valmentaja ei koskaan tule napauttamaan olkapäähän ja kehottamaan tappeluun. Tappeluillekin on oma aikansa ja paikkansa. Ja mikä mielenkiintoisinta, suurin osa tappelijoista tuntee toisensa ja on kavereita kaukalon ulkopuolella.

»Mä tappelin ensimmäisenä Dallasin vuotena Ryan VandenBuschea vastaan ja rehellisesti sanottuna tyrmäsin sen. Me oltiin tapeltu jo farmissa aikaisemmin, Ryan oli Toronton farmissa. Sitten mut myytiin Chicagoon ja musta tuli sen huonekaveri pelireissuilla. Me olimme paljon tekemisissä jään ulkopuolella. Ei tappeluissa ole mitään henkilökohtaista,« Sami kertoo.

Heleniukset olivat valmiita jäämään

Suomeen jo vuonna 2002, sopimus Jokereiden kanssa oli käytännössä valmis, mutta heinäkuun puolivälissä Dallas teki Samille uuden sopimustarjouksen. 440000 dollaria vuodesta oli Samin kaikkien aikojen paras sopimus. Suomi sai odottaa.

Uusi valmentaja Tibbett ei suosinutkaan isoja pelaajia ja Sami sai jälleen seurata otteluita kuntopyörän päältä. Hän pelasi Dallasissa viisi ottelua, kunnes hänet myytiin Chicagoon maaliskuussa. Rikonnaisen kauden lopussa eräs unelma odotti kuitenkin toteutumistaan. Sami sai kutsun maajoukkueleirille.

**»VIIMEKSI EI OLE OLLUT NÄIN HAUSKAA KU
APUKOULUN PIKKUJOULUSSA. KAATU KUUSI.«
– UUNO TURHAPURO**

Sami lähti harjoitusleirille avoimin ielin, valmiina antamaan näyttöjä toivoen, että se riittäisi paikkaan kotikisoissa. Harjoitusottelut menivätkin nappiin ja Sami otti paikan joukkueen seitsemäntenä puolustajana. Kisapassia ei tosin aluksi leimattu ja se hermostuttikin Samia hieman.

»Mun kisapassi leimattiin, kun koko joukkue oli elokuvissa. Hannu Aravirta oli luvannut, että mun ja Virran »Token« passit leimataan alkusarjan jälkeen, mutta kun mitään ei kuulunut, niin me mentiin juttelemaan ja kysymään, että keitä »Ara« oikein odottaa,« Sami kertoo.

Aravirta lupasi leimata kaksikon passit, jos hän ei saisi enää Sami Saloa ja Dallasin Niko Kapasta ja Jere Lehtistä kiinni puhelimitse. Maajoukkue istui elokuvateatterissa katsomassa X-men 2:ta, kun Sami huomasi jonkun yrittäneen soittaa hänelle viisi kertaa. Samassa puhelin soi. »Tässä Hannu Aravirta, onneksi olkoon.«

»Mä huusin vaan »yes!«. Maajoukkue-

een pelaajat tajusivat heti, mutta muut katsojat katsoivat mua vähän pahasti,« Sami nauraa.

Jos Samin luistelu näytti hieman kömpelöltä Saksa-pelin alkuverryttelyssä, se johtui varmasti siitä, että hänellä oli pala kurkussa. Isä-Risto ja joukko muita sukulaisia istui katsomossa todistamassa Samin MM-kisadebyyttiä. Peliäikää ei tullut paljon, Sami pelasi vain kahdeksan minuuttia, mutta MM-turnaus on aina MM-turnaus.

Suomi poti kisakuumetta. Edessä turnauksen ensimmäinen, ja mahdollisesti viimeinen, tärkeä ottelu, vastassa perivihollinen, Ruotsi.

»Äitikin tuli katsomaan mun matsia ensimmäisen kerran seitsemään vuoteen. »Ara« totesi ennen matsia, että kyseessä oli ottelu, jota moni ei kokisi toista kertaa elämässään. Me olimme jo matkalla jälle, kun puolustajia peluuttanut valmentaja Hannu Virta sanoi, että me pelaisimme pari kierrosta kolmella parilla. Arvasinhan mä mitä se tarkoittaa. Mutta silti fiilis oli hyvä ja kun mä katselin niitä pelaavia pakkeja: 5 NHL-pakkia ja Petteri Nummelin, niin mä lohduttauduin ajatuksella, että Jokelassa ei ole montaa jätkää, joilla on MM-mitali,« Sami sanoo. »Mutta ei oo vielääkään.«

Ei ole, sillä Mats Sundin ja Peter Forsberg nostivat Ruotsin 5-1 -tappioasemasta 6-5 -voittoon. Ruotsi vaihtoi maalivahtia, Suomi vaihtoi maalivahtia, Ruotsi teki maaleja ja katsomossa huudeltiin Heleniusta kentälle. Ei tullut.

»Mä olen pelannut monessa joukkueessa, mutta maajoukkueen kopissa oli paras yhteishenki. Meillä oli hyvä Suomi-fililis, mutta jollain tavalla se jäi sinne koppiin. Ruotsi-matsin jälkeen oli ulkopuolinen fiilis, kun en oikein ollut osallisena matsin lopputulokseen,« Sami sanoo.

Isä-Risto soitti Samille ottelun jälkeen. Hän oli menossa Ruotsiin työmatkalle seuraavalla viikolla. »Enhän minä kehtaa mennä sinne nyt, kun noin kävi.« Sami vastasi: »Sano sille, että sun poikasi pelas virheettömän matsin.«

Jopa Taina-äitikin reagoi. Hän kirjoitti muistoksi hankkimaansa Suomen lippuun, että »meidän Sami ei pelannut, Arajärvi ei peluuttanut.« Sami on äitille Sami, ei siitä valmentajasta niin väliä.

»ANTEEKSI, ETTÄ TÄMÄ VASTAAMINEN KESTI NÄIN KAUAN, MUTTA JUOKSIN PUHELIMEEN KARTANOMME LÄNSISIIVESTÄ.« – UUNO TURHAPURO

Kisojen jälkeen Sami teki jälleen kerran sopimuksen Jokereiden kanssa ja vaikka sopimukseen tälläkin kertaa kirjoitettiin pykälä, joka antaisi Samille mahdollisuuden siirtyä takaisin NHL:ään, ei palo ollut enää samanlainen. Perhe halusi jo edellisenä kesänä jäädä Suomeen, Amerikka oli nähty.

Heleniukset ostivat talon Järvenpäästä. Se oli sopiva kompromissi Helsingin ja Jokelan välillä. Jokelaan on matkaa vain 10 kilometriä. Hartwall Arenalle pääsee vajaassa puolessa tunnissa, joten perheelle jää enemmän aikaa. Ja Uuno Turhapuroille. Sami väittää katsovansa Uunoja joka päivä.

Kauden 2003–04 alussa Sami huomasi olevansa Helsingin Jokereiden kokenutta kalustoa, vaikka itse olikin pelannut vain 38 ottelua SM-liigassa. Valmentaja Hannu Jortikka näki kuitenkin miehessä joukkueensa henkisen johtajan.

»Mä olin teippaamassa lapaa, kun joukkueenjohtaja Walteri Immonen kutsui minut luokseen. Yleensä valmentajien koppiin kutsuminen ei tarkoita mitään hyvää. Mä istuin tuolille ja tärisin,« Sami kertoo. »Jortikka aloitti, «meillä on ollut joukkue-

essa sellainen tapa, että Capitano pitäisi valita... kiinnostaisiko sinua pitää C:tä rinnassa.« Teippi putosi kädestä. Totta kai. Olihan se suuri luottamuksen osoitus.»

Sami Helenius on palannut liigajälle yhdeksän vuoden tauon jälkeen. Mies tuntee niskassaan lievät paineet. Onhan katsomossa ja muutenkin lähellä isä, äiti, serkut ja kaverit. Pelikin on erilaista, mutta Sami on liigan suhteen luottavainen. Hänellä on Jokereiden kanssa kahden vuoden sopimus, sen jälkeen ura vie ehkä Keski-Eurooppaan. Ja sitten valmentajaksi.

»Ei mua välttämättä kiinnosta esimerkiksi SM-liigajoukkueen kakkosvalmentajan paikka, vaan haluaisin olla mielummin C-, B- ja A-juniori-ikäisten kanssa. Silloin heille voi vielä opettaa asioita, mutta kuvaan tulee muutakin ja siinä näkee, ketkä panostaa ja kenessä on ainesta. Ei jääkiekko ole helppoa, se ottaa paljon.»

Mutta paljon se antaakin. Sami Helenius on siitä 195-senttinen ja 106-kiloinen iloinen esimerkki. Se MM-kisojen aikana kuuluisaksi tullut »lempeä jätti.»

»Kaikki mut tuntevat tietävät, kuinka kiltti mä olen. Mutta jos NHL:ssä haluaa pelata, niin jotenkin se on ansaittava. Mä olen ollut valmis tekemään kaiken, mitä unelman saavuttaminen vaatii. Välillä se on tarkoittanut sitä, että mua on pitänyt herätellä hajuolalla aitiassa,« Sami kertoo.

»Sen, minkä taidoissa häviää, voi voittaa tekemällä kovasti töitä ja antamalla kaikkensa. Farmissa valmentaja Joe Baxter sanoi mulle, että »win through everything«, voita kaiken läpi. Sitä ei ole koskaan niin huono kuin luulee tai niin hyvä kuin luulee. Mä uskon siihen.»

risto@hockeylehti.com

FAKTA

Pelipaikka: Puolustaja
Syntynyt: 22.1.1974 Helsinki
Pituus: 196 cm
Paino: 102 kg
Maila: Left

Samin numerot (ennen kauden 2003–04 alkua):
SM-liiga
(Reipas, Jokerit)
39 2+3=5, 47

NHL
(Calgary, Tampa Bay, Colorado, Dallas, Chicago)
156 2+4=6, 260

AHL
(Saint John's, Hershey, Utah)
291 8+21=29, 941

IHL
(Las Vegas, Chicago)
60 2+4=6, 248